

Sygn. akt II Cgg 38/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach II Wydział Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Katarzyna Banko
Protokolant:	Bogumiła Brzezinka

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2015 roku w Rybniku

sprawy z powództwa A. Ś. (Ś.) i I. Ś.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej (...) S.A. w K. na rzecz pozostających w ustawowej wspólności majątkowej powodów A. Ś. i I. Ś. kwotę 369.912,00 (trzysta sześćdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset dwanaście) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 10 listopada 2015r.;
- oddala powództwo w pozostałym zakresie;
- zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 7.200,00 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
- nakazuje pobrać od pozwanej (...) S.A. w K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. kwotę 18.496,00 (osiemnaście tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt sześć) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowy.

SSO Katarzyna Banko

Sygn. akt II Cgg 38/14

UZASADNIENIE

Powodowie A. Ś. i I. Ś. domagali się zobowiązania pozwanej do naprawienia szkód górniczych w składnikach budowlanych znajdujących się na nieruchomości powodów położonej w R. przy ulicy (...), zapisanej w księdze wieczystej KW nr (...) Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kwoty 255.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz zasądzenia od pozwanej na rzecz powodów kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego żądania podano, że powodowie są właścicielami nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Na nieruchomości powodów znajduje się budynek mieszkalno – usługowy oraz budynek piekarni. Nadto

znajdują się dwa garaże. Nieruchomość powodów znajduje się pod wpływem negatywnych skutków eksploatacji górniczej pozwanej. Istniejące aktualnie szkody górnicze w obiektach budowlanych znajdujących się na nieruchomości powodów powodują, że z budynków nie można korzystać zgodnie z ich przeznaczeniem. Istniejące uszkodzenia w budynku mieszkalno – usługowym, w budynku piekarni oraz w garażach nie dają się usunąć z uwagi na charakter tych uszkodzeń oraz wiek obiektów. Jedynym możliwym sposobem naprawienia zaistniałych szkód górniczych jest zapłata odszkodowania odpowiadająca wartości obiektów.

Pozwana (...) S.A. w K. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu podano, że pozwana na mocy zawartej pomiędzy stronami ugody z dnia 13 września 2004r. numer (...)299/02/A wypłaciła powodom odszkodowanie za wychylenie budynku mieszkalnego z pionu o maksymalnej wartości 36,4 ‰ w postaci deformacji w kierunku południowo – zachodnim oraz za uszkodzenia stolarki okiennej i drzwiowej w/w budynku. Odszkodowanie w kwocie 50.000 zł obejmowało: 30.000 zł za wychylenie budynku i 20.000 zł za stolarkę okienną i drzwiową. W § 5 powyższej ugody powodowie oświadczyli, że w/w odszkodowanie zaspokaja w całości ich wszelkie roszczenia z tytułu uszczerbku majątkowego oraz niemajątkowego doznanego wskutek szkody opisanej w § 2, czyli szkody związanej z wychyleniem budynku z pionu i uszkodzeniem stolarki okiennej i drzwiowej. Ponadto § 6 po realizacji zakresu robot ujętych w ugodzie powodowie przejęli na siebie ryzyko wynikające ze stanu technicznego budynku mieszkalnego powstałego na skutek wychylenia oraz stanu stolarki otworowej. Obecne wychylenie budynku wynoszące 32,7 ‰ nie przekroczyło wielkości, za które zostało już powodom wypłacone odszkodowanie. Mając powyższe na uwadze kwota wypłaconego powodom odszkodowania za wychylenie budynku mieszkalnego oraz uszkodzenia stolarki okiennej i drzwiowej winna zostać uwzględniona przy ustalaniu wartości ewentualnego odszkodowania za szkody występujące w budynkach powodów, tym bardziej, iż przewiduje to zapis § 8 ugody.

Przed Sądem Okręgowym w Katowicach pod sygnaturą akt XX Cgg 188/03 toczyła się sprawa z powództwa I. i A. Ś. o naprawę szkód górniczych w budynku mieszkalnym powodów znajdującym się na nieruchomości objętej księgą wieczystą KW nr (...) Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim przez wykonanie rektyfikacji budynku w związku z zaistniałym przechylem oraz remontu niwelującego pozostałe uszkodzenia. Postępowanie na zgodny wniosek stron zostało zawieszono w związku z prowadzonymi pertraktacjami ugodowymi. Następnie wskutek zawarcia ugód pozasądowych powodowi cofnęli pozew, zaś postępowanie zostało umorzone.

Ponadto stan techniczny obiektów oraz występujące w nich uszkodzenia nie są tylko i wyłącznie skutkiem prowadzonej w rejonie nieruchomości powodów eksploatacji górniczej, lecz również skutkiem zaniedbań powodów polegających na nieprzewodzeniu przez nich jakikolwiek bieżących prac konserwacyjnych obiektów, a także wieku budynków i związanego z nim stopnia naturalnego zużycia poszczególnych jego elementów.

W piśmie procesowym z dnia 05 sierpnia 2015r. powodowie rozszerzyli żądanie pozwu podając, że zgodnie z opinią biegłego sądowego z zakresu budownictwa J. K. wartość składnika budowlanego znajdującego się na nieruchomości powodów, a dotkniętego skutkami eksploatacji górniczej pozwanej, wyraża się kwotą 366.972,91 zł netto. Wartość ta powinna być zwiększona o wysokość podatku VAT, czyli o 23 %. W zaistniałej sytuacji należne powodom odszkodowanie wynosi brutto kwotę 451.376,67 zł (366.972,91 zł + 84.403,76 zł podatku VAT). Powodowie oraz ich poprzednicy prawni otrzymali na mocy ugody z dnia 13 września 2004r. nr (...)299/02/A kwotę 50.000 zł, która to kwota, zgodnie z postanowieniem § 8 tej ugody, winna zostać potrącona z odszkodowania w przypadku wypłaty jednorazowego odszkodowania za cały budynek. Reasumując powodom przysługuje, po dokonanych odliczeniach, odszkodowanie w kwocie 401.376,67 zł. Mając powyższe na uwadze powodowie wniesli o naprawienie szkód górniczych przez zasądzenie od pozwanej na ich rzecz kwoty 401.376,67 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wyroku.

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowie A. Ś. i I. Ś. są współwłaścicielami na zasadzie ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości, obejmującej działkę nr (...), położonej w R. przy ulicy (...), zapisanej w księdze wieczystej KW nr (...) Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim. (dowód: odpis księgi wieczystej KW nr (...) k. 9 – 11)

Przed Sądem Okręgowym w Katowicach pod sygnaturą akt XX Cgg 188/03 toczyła się sprawa z powództwa I. i A. Ś. o naprawę szkód górniczych w budynku mieszkalnym powodów znajdującym się na nieruchomości objętej księgą wieczystą KW nr (...) Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim przez wykonanie rektyfikacji budynku w związku z zaistniałym przechylem oraz remontu niwelującego pozostałe uszkodzenia. Postępowanie na zgodny wniosek stron zostało zawieszono w związku z prowadzonymi pertraktacjami ugodowymi. (dowód: odpis pozwu ze sprawy o sygn. akt XX Cgg 188.03 k. 41 – 42)

W dniu 24 maja 2004r. pomiędzy (...) S.A. w K. a I. i A. małżonkami Ś. została zawarta ugoda nr TMG – UMZ/299/02 dotycząca uszkodzeń pochodzenia górniczego w budynku mieszkalnym z przybudówką i piekarni znajdującymi się na nieruchomości położonej w R. objętej księgą wieczystą KW nr (...) Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim. Naprawa uszkodzonych obiektów polegała na wykonaniu robót naprawczych zgodnie z opinią budowlaną nr (...). (dowód: ugoda nr TMG – UMZ/299/02 z dnia 24 maja 2004r. k.37 – 39)

W dniu 13 września 2004r. pomiędzy (...) S.A. w K. a I. i A. małżonkami Ś. została zawarta ugoda nr TMG – Odszk – 299/02/A o naprawienie szkody spowodowanej ruchem zakładu górniczego na nieruchomości położonej w R. objętej księgą wieczystą KW nr (...) Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim. W § 2 powyższej ugody podano, że na skutek ruchu zakładu (...) ujawniła się szkoda w nieruchomości powodów w postaci: wychylenia budynku z pionu o maksymalnej wartości 36,4% w postaci deformacji w kierunku południowo – zachodnim oraz uszkodzenia stolarki okiennej i drzwiowej w postaci deformacji, braku szczelności, silnego obłuzowania skrzydeł na okuciach, pęknięciach szyb. Naprawienie szkody zgodnie z powyższą ugoda polegało na wypłacie odszkodowania w kwocie 50.000 zł obejmującego: 30.000 zł za wychylenie budynku i 20.000 zł za stolarkę okienną i drzwiową. W § 5 powyższej ugody powodowie oświadczyli, że w/w odszkodowanie zaspokaja w całości ich wszelkie roszczenia z tytułu uszczerbku majątkowego oraz niemajątkowego doznanego wskutek szkody opisanej w § 2, czyli szkody związanej z wychyleniem budynku z pionu i uszkodzeniem stolarki okiennej i drzwiowej. Ponadto § 6 po realizacji zakresu robót ujętych w ugodzie powodowie przejęli na siebie ryzyko wynikające ze stanu technicznego budynku mieszkalnego powstałego na skutek wychylenia oraz stanu stolarki otworowej. Zgodnie z § 8 ugody w przypadku powiększenia się przechyłu do wartości uniemożliwiającej użytkowanie obiektu, w przypadku jednorazowego odszkodowania za cały budynek mieszkalny potrącone zostanie odszkodowanie za uciążliwości użytkowania z tytułu wychylenia. (dowód: ugoda nr TMG – Odszk – 299/02/A z dnia 13 września 2004r. wraz z aneksem k. 32 – 34, 35 - 36)

W następstwie zawartych ugód powodowie cofnęli pozew w sprawie X. C. 188/03, zaś Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 26 stycznia 2006r. umorzył postępowanie. (dowód: pismo pełnomocnika powodów z dnia 05 stycznia 2006r. k. 43, postanowienie o umorzeniu postępowania k. 44)

Wnioskami z dnia 22 czerwca 2012r., 25 stycznia 2013r., 06 czerwca 2013r. powód A. Ś. zwrócił się do pozwanej (...) S.A. w K. o wypłatę odszkodowania za powstałe dalsze szkody górnicze w składnikach budowlanych na nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...). W odpowiedzi na powyższe wnioski pozwana dokonała przeglądu obiektów stwierdzając występujące uszkodzenia, w tym znaczne pochylenie obiektów. W protokołach przeglądu pozwana nie zajęła stanowiska co do sposobu naprawienia szkody. Wykonane w dniu 06 maja 2010r. pomiary wychylenia budynku mieszkalno- usługowego wykazały maksymalne wychylenie naroża budynku mieszkalno – usługowego od strony frontowej 33,8 %, a pomiary wykonane w dniu 12 czerwca 2012r. – 40,8 %, zaś budynku piekarni 31 %. W dniu 05 lipca 2013r. pełnomocnik powodów skierował kolejne pismo do pozwanej w sprawie naprawienia szkód. W odpowiedzi pozwana dokonała kolejnego pomiaru wychylenia budynku piekarni w dniu 01 października 2013r. stwierdzając wartość odchylenia od poziomu max 32,7 %. (dowód: pisma k. 5 – 8, protokoły wraz ze szkicami k.52 – 58)

Nieruchomość powodów zabudowana jest budynkiem mieszkalno – usługowym wybudowanym w 1914r. oraz budynkiem piekarni wraz z zapleczem wybudowanym w 1904r. Ponadto na nieruchomości znajdują się dwa garaże: garaż nr (...) dobudowany do piekarni w 1960r. oraz garaż nr (...) wbudowany między piekarnię a budynek mieszkalno – usługowy - wybudowany w 1925r. W budynku mieszkalno – usługowym zarówno lokale użytkowe, jak i pomieszczenia mieszkalne są wynajmowane. Do 01 stycznia 2014r. pomieszczenia parteru wynajmowała firma (...), a od 01 maja 2014r. pomieszczenia parteru wynajmuje firma P.H.U. T.. Wynajmowane są także pomieszczenia mieszkalne na drugim piętrze (poddaszu). Jedyne pomieszczenia na I piętrze nie są wykorzystywane od 2009r. Poprzednio były zamieszkałe przez nieżyjącą już współwłaścicielkę, a następnie przez najemców. W latach 2009 i 2010 po wstrząsach pomieszczenia te wymagały remontu. Powodowie zwracali się do pozwanej o naprawienie powyższych szkód, jednakże w piśmie z dnia 14 maja 2010r. pozwana stwierdziła, że z uwagi na planowaną eksploatację górniczą w zasięgu, której znajdować się będzie obiekt przeprowadzenie remontu jest ekonomicznie nieuzasadnione. Pomieszczenia piekarni były wynajmowane na potrzeby związane z wypiekami od 1994r. do maja 2013r. Umowa najmu piekarni została rozwiązana z dniem 03 czerwca 2013r. bezpośrednio po tym jak po silnych wstrząsach górniczych zaistniałych w maju 2013r. doszło do uszkodzenia pieca piekarniczego oraz dachu piekarni. (dowód: pismo pozwanej z dnia 14 maja 2010r. znak 23 - (...) - 2-86/10 k. 203, umowy najmu wraz z aneksami, pisma rozwiązujące umowę najmu lokalu użytkowego – piekarni k. 204 – 212)

Z opinii górniczo – geologicznej z dnia 25 maja 2015r. wynika, że w okresie od 1926r. do 2014r. prowadzono eksploatację górniczą w rejonie obiektu powodów w 10-ciu pokładach, w tym na zwał stropu w 6 – ciu pokładach i 3 – ch pokładach systemem mieszanym, tj. w większości na zwał stropu i częściowo w około 20 % z posadzką suchą. Eksploatacja prowadzona była w początkowym okresie na małych głębokościach, tj. od 201m systematycznie przechodząc coraz głębiej i w końcowym okresie osiągając głębokość 1060m. Prowadzona eksploatacja spowodowała deformacje terenu, których wskaźniki (...) i (...) znajdują się na pograniczu II – giej i III – ciej kategorii górniczej, nachylenie terenu odpowiada V-tej kat. górniczej, natomiast sumaryczne osiadanie terenu osiągnęło wartość 3,9 m. W latach 2018 – 2019 projektowana jest kolejna eksploatacja górnicza systemem na zwał stropu, w wyniku której wskaźniki deformacji terenu będą niewielkie i osiągną wartości mieszczące się w I – szej kategorii górniczej.

Z wykazu wstrząsów z dnia 27 maja 2015r. w rejonie opiniowanej nieruchomości odczuwalne były wstrząsy wysokoenergetyczne pochodzenia górniczego. W okresie od 19 stycznia 2003r. do 07 czerwca 2013r. wystąpiły 24 wstrząsy o różnej energii i przyśpieszeniach fali drgań, z tego 13 wstrząsów o energii (...), 2 wstrząsy o energii (...). Wszystkie wstrząsy osiągnęły przyśpieszenie zdecydowanie powyżej 200mm/s^2 , z tego 4 wstrząsy o przyśpieszeniach niemal 390mm/s^2 , 1 wstrząs o przyśpieszeniu niemal 490mm/s^2 , 1 wstrząs o przyśpieszeniu nieco ponad 670mm/s^2 , 1 wstrząs nieco ponad 700mm/s^2 , 1 wstrząs niemal 737mm/s^2 .

Biegły sądowy z zakresu budownictwa J. K. po dokonaniu oględzin zabudowań stwierdził, że w okresie od 2008r. do 2013r. mogły powstać następujące uszkodzenia:

W budynku mieszkalno – usługowym:

w części usługowej: pęknięcia pionowe na styku ścian działowych ze ścianami nośnymi, pęknięcia pionowe w narożach ścian w sklepach i na zapleczu, włoskowate pęknięcia ukośne ścian, włoskowate pęknięcia proste sufitów na płytach g – k.

w części mieszkalnej: pęknięcia ukośne ścian, niewielkie pęknięcia na sufitach, włoskowate pęknięcia poprzeczne ościeży okiennych, pęknięcia posadzek w kuchni i łazience.

Elewacja budynku wykazuje: pęknięcia ukośne ściany od strony zachodniej, duże pęknięcia ukośne wiatrołapu, niewielkie pęknięcia pionowe i poziome ściany frontowej. Budynek jest znacznie przechylony. Zmierzony przechył według operatu geodezyjnego z dnia 03 lipca 2015r. w kierunku południowo – wschodnim wynosi max 42,20 %, średnio 37,48 %. Przechył w kierunku północno – zachodnim jest zdecydowanie mniejszy i wynosi max 18,51 %.

Biegły J. K. po dokonaniu oględzin budynku stwierdził, że zużycie naturalne budynku w części mieszkalnej wynosi 67 %, zaś w części handlowo – usługowej – 52 %.

W budynku piekarni wraz z zapleczem występują pęknięcia poziome, pionowe, ukośne; pęknięcia sufitów; pęknięcia poprzeczne kominów; pęknięcia ukośne na elewacjach; pęknięcia ścian pieca piekarniczego; pęknięcia posadzek. Budynek jest znacznie przechylony. Zmierzony przechył według operatu geodezyjnego z dnia 03 lipca 2015r. w kierunku południowo – wschodnim wynosi max 27,60 ‰, średnio 17,30 ‰. Przechył w kierunku północno – zachodnim wynosi max 16,00 ‰. Biegły J. K. po dokonaniu oględzin budynku stwierdził, że zużycie naturalne budynku wynosi 80 %.

W garażu dobudowanym do zaplecza piekarni występują pęknięcia ukośne ścian. Budynek jest przechylony łącznie z budynkiem zaplecza piekarni. Przechył wynosi max 27,6 ‰ w kierunku północno – wschodnim i 16 ‰ w kierunku północno – zachodnim. W garażu wbudowanym między piekarnią a budynkiem mieszkalno – usługowym występują pęknięcia ukośne i pionowe ścian. Budynek jest przechylony max 7 ‰ w kierunku północno – wschodnim i 6,7 ‰ w kierunku północno – zachodnim. Biegły J. K. po dokonaniu oględzin garaży stwierdził, że zużycie naturalne garażu dobudowanego do zaplecza piekarni wynosi 70 %, zaś garażu wbudowanego między piekarnią a budynek mieszkalny wynosi 75 %.

Wartość odtworzeniowa budynków z uwzględnieniem naturalnego zużycia biegły wycenił następująco:

budynku mieszkalno – usługowego:

części mieszkalnej – 187.037,58 zł netto,

części usługowej - 136. 027, 33 zł netto

piekarni z wyposażeniem i zapleczem – 34.217,30 zł netto

garażu dobudowanego do piekarni – 6.570,41 zł netto

garażu wbudowanego między piekarnią a budynek mieszkalno – usługowy – 3.120,29 zł netto

Razem: 366.972,91 zł netto.

Koszty remontu powyższych zabudowań (bez kosztów rektyfikacji budynków) biegły wycenił na kwotę 40.494,63 zł netto, natomiast koszty rektyfikacji budynku mieszkalno – usługowego na kwotę 302.424,00 zł netto, budynku piekarni na kwotę 307.662,00 zł netto, garażu dobudowanego do piekarni na kwotę 45.084,00 zł netto. (dowód: opinie biegłego sądowego z zakresu budownictwa J. K. k.84 – 168, 229 – 232, zapis audio – video k. 257)

Powyższe okoliczności faktyczne Sąd ustalił w oparciu o spójne i w pełni przekonujące wskazane wyżej dowody, a w szczególności niekwestionowane dokumenty, których prawdziwość nie budziła wątpliwości. Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego z zakresu budownictwa i szkód górniczych celem ustalenia wartości odtworzeniowej budynku mieszkalnego – usługowego, budynku piekarni oraz garaży pomniejszonej o stopień naturalnego zużycia, a także celem ustalenia kosztów remontu i rektyfikacji powyższych zabudowań. Opinię w tym zakresie sporządził biegły sądowy z zakresu budownictwa J. K.. Odnośnie powyższej opinii strona pozwana zgłosiła szereg zastrzeżeń, które jednak zostały szczegółowo wyjaśnione przez biegłego J. K. w uzupełniających opiniach. Ustalając stopień zużycia naturalnego biegły wziął pod uwagę stan techniczny konstrukcji budynku, który mimo 100 – letniego okresu istnienia budynków nie budził większych zastrzeżeń. Istotne zużycie naturalne występuje na ogół w elementach wykończeniowych oraz instalacjach, co jednak ma zdecydowanie mniejszy udział procentowy do całego budynku. W pomieszczeniach na piętrze i części poddasza budynku wystarczy wykonać niewielkie naprawy tynków oraz pomalować pomieszczenia, aby nadawały się one do zamieszkania. Stolarka okienna nie spełnia aktualnie obowiązujących kryteriów cieplnych i ma przestarzałą konstrukcję, dlatego została zakwalifikowana do wymiany. Gdyby przyjąć 80 % stopień zużycia naturalnego to obiekt nie nadawałby się do zasiedlenia. W budynku

powstały szkody typu mechanicznego szczególnie pęknięcia elementów konstrukcyjnych i wykończeniowych oraz wychylenie, które są efektem ruchu górotworu wywołanego eksploatacją górniczą. Stwierdzony przechył świadczy o niedopuszczalnej uciążliwości użytkowania budynku. Oszacowanie stopnia naturalnego zużycia budynku piekarni z zapleczem wynika z przeprowadzonej przez biegłego oceny z natury oraz analizy materiałów służących do szacowania. Ustalony stopień naturalnego zużycia budynku piekarni wraz z zapleczem jest bardzo wysoki i kwalifikuje w większości budynek do rozbiórki. W lepszym stanie technicznym jest zaplecze i po wykonaniu remontu mogłoby być przeznaczone na inne cele. Wyplacenie powodowi kwoty 13.506,52 zł według kosztów remontu nie w pełni zrekompensuje występujące w budynku piekarni wraz z zapleczem szkody. Szkodą górniczą jest także przechył tego budynku. Powyższe uwagi dotyczą także garaży. Wobec powyższych wyjaśnień Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania opinii biegłego. Opinie biegłego sądowego J. K. zostały sporządzone zgodnie ze zleceniem Sądu. Biegły w uzupełniających opiniach (pisemnej i ustnej) odniósł się wyczerpująco do zastrzeżeń złożonych przez stronę pozwaną, zaś Sąd mając na uwadze złożone wyjaśnienia uznał, że zasadnym jest poczynienie ustaleń na podstawie tych opinii. Dodać należy, że z przedstawionych przez powodów dokumentów wynika, iż pomieszczenia piekarni były wynajmowane na potrzeby związane z wypiekami od 1994r. do maja 2013r. Umowa najmu piekarni została rozwiązana z dniem 03 czerwca 2013r. bezpośrednio po tym, jak po silnych wstrząsach górniczych zaistniałych w maju 2013r. doszło do uszkodzenia pieca piekarniczego oraz dachu piekarni. Zatem budynek piekarni nie jest użytkowany z przyczyn leżących wyłącznie po stronie pozwanej.

Sąd zważył, co następuje:

W ustalonym stanie faktycznym powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 listopada 2013 roku (III CZP 75/13, Biul. SN 2013/11/13 LEX nr 1396279), stwierdził, że do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012r. stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku – Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm. – dalej pr.g.g.; por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 lutego 2014 r. V ACa 635/13 LEX nr 1437984 wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 stycznia 2014 r. I ACa 635/13 LEX nr 1437968) W motywach powołanej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził między innymi, że do podstawowych zasad międzyczasowego prawa prywatnego należy - wyrażona w art. 3 kc - zasada, że ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że to wynika z jej brzmienia lub celu. Jej przeciwieństwem jest zasada bezpośredniego działania nowej ustawy, a zatem stosowania jej do oceny skutków zdarzeń prawnych, które nastąpiły po jej wejściu w życie. Jeżeli w ustawie brak przepisów przejściowych, to stosunki prawne, do których znajduje ona zastosowanie należy określić przy uwzględnieniu przepisów prawa międzyczasowego, zawartych w art. XXVI do LXIII ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. 1964 r. Nr 16 poz. 94 ze zm.; dalej: „przep. wpraw.”), przypisując podstawowe znaczenie art. XXVI przep. wpraw., z którego wynika, że do stosunków prawnych powstałych przed wejściem w życie kodeksu cywilnego stosuje się przepisy prawa dotychczasowego, z zastrzeżeniem wyjątków zastrzeżonych w dalszych przepisach przechodnich. W odniesieniu do stosunku prawnego zobowiązującego sprawcę czynu niedozwolonego do naprawienia szkody, w doktrynie wypracowana została reguła, wywodzona z art. XLIX § 1 przep. wpraw., że nowa ustawa nie znajduje zastosowania przy ocenie pozytywnych i negatywnych skutków zdarzeń prawnych, które nastąpiły przed jej wejściem w życie. Wyrządzenie szkody czynem niedozwolonym pociąga za sobą powstanie stosunku zobowiązującego osobę odpowiedzialną do naprawienia szkody poszkodowanemu oraz decyduje o treści tego stosunku zobowiązaniowego. Przepis prawny przewidujący, że określone zdarzenie powoduje powstanie stosunku zobowiązaniowego w istocie reguluje w całości skutki tego zdarzenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ta reguła jest powszechnie przyjmowana. Z zasady nieretroakcji wynika również założenie, że w razie wątpliwości uznać należy, iż nowy przepis prawny nie ma mocy wstecznej. Wyjątki od stosowania zasady nieretroakcji mogą wynikać z brzmienia nowej ustawy albo jej celu. W świetle przepisów intertemporalnych prawa cywilnego nie ma podstaw do traktowania jako zasady prawa prywatnego stosowania „normy korzystniejszej”, bo rodziłoby to pytanie, w relacji do którego z podmiotów stosunku prawnego tę cechę nowej regulacji prawnej należałoby stwierdzać, tak by nie pozostać w sprzeczności z zasadą ich równości. Z uwagi na to, że zasada *lex retro non agit* jest jednym z istotnych elementów państwa prawa, odstępstwo od niej

może mieć miejsce z bardzo ważnych powodów i musi wynikać z samej treści nowych przepisów. Ustawa - prawo geologiczne i górnicze z 2011 r. weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012r. Ustawodawca nie przewidział w niej przepisów przejściowych, które by miały zastosowanie w stosunkach materialnoprawnych nią regulowanych. Takiego charakteru nie mają art. 216 ani art. 222 p.g.g. z 2011 r. Pierwszy z nich odnosi się do kwestii proceduralnych związanych z likwidacją komisji do spraw szkód górniczych, w następstwie utraty mocy obowiązującej przez dekret z 6 maja 1953 r. - Prawo górnicze, podobnie jak art. 150 ust. 3 p.g.g. z 1994 r. Drugi, dotyczy szeregu postępowań administracyjnych, które odmiennie zostały uregulowane w ustawie z 2011r.

Skoro postępowanie przedsądowe ugodowe było prowadzone przez strony niniejszej sprawy od czerwca 2012r. to nie może budzić wątpliwości, że szkody górnicze w zabudowaniach znajdujących się na nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...), zapisanej w księdze wieczystej KW nr (...) Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim powstały przed 01 stycznia 2012r. (datą wejścia w życie nowej ustawy Prawo górnicze i geologiczne), zatem zastosowanie w niniejszej sprawie będą miały przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku – Prawo geologiczne i górnicze.

Przepis art. 92 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze stanowił, że do naprawienia szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, o których mowa w art. 91 ust. 1 i 2 powołanej wyżej ustawy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile ustawa Prawo górnicze i geologiczne nie stanowi inaczej. Odpowiedzialność pozwanego przedsiębiorcy opierała się więc na art. 435 kc, który to przepis stanowi, że prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności (§ 1).

Bezspornym w sprawie było, że nieruchomość obejmująca działkę nr (...) położona w R. przy ulicy (...), zapisana w księdze wieczystej KW nr (...) Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim. znalazła się w zasięgu wpływów eksploatacji górniczej prowadzonej przez (...) S.A. w K. co spowodowało uszkodzenia w budynku mieszkalno – usługowym, budynku piekarni oraz garażach.

Przepis art. 94 ust. 1 pr.g.g. stanowił, że naprawienie szkody powinno nastąpić przez przywrócenie stanu poprzedniego, zaś z ust. 2 powołanego wyżej przepisu wynikało, że przywrócenie stanu poprzedniego może nastąpić przez dostarczenie gruntów, obiektów budowlanych, urządzeń, lokali, wody lub innych dóbr tego samego rodzaju. Regulacja zawarta w art. 95 ust. 1 pr.g.g. stanowiła wyjątek od zasady wyrażonej w art. 94 ust. 1 tego prawa. Odstępstwo od restytucji naturalnej dopuszczone zostało tylko w dwóch wypadkach. Pierwszy z nich, określono jako brak możliwości przywrócenia stanu poprzedniego. Odstąpienie od restytucji naturalnej było także możliwe w przypadku, gdy koszty przywrócenia stanu poprzedniego rażąco przekraczałyby wysokość poniesionej szkody. Użycie w treści art. 95 ust. 1 pr.g.g. nieostrego zwrotu „rażąco” sprawiało, że ocena, czy przesłanka ta została spełniona, wymagało każdorazowo uwzględnienia okoliczności konkretnego przypadku, przez porównanie ze sobą dwóch wartości: wielkości szkody oraz kosztów potencjalnej restytucji naturalnej. Tylko w przypadku, gdy druga z wymienionych wartości zdecydowanie i niewspółmiernie przekraczała pierwszą, można uznać, że spełniony został wymóg wynikający z treści art. 95 ust. 1 pr.g.g. i dopuszczalne było odstąpienie od restytucji naturalnej. Z uwagi na treść art. 94 i 95 cytowanej ustawy do roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej eksploatacją górniczą nie ma zastosowania art. 363 § 1 kc, zatem poszkodowany nie ma prawa do wyboru sposobu naprawienia szkody poprzez przywrócenie stanu poprzedniego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej. Roszczenie o zapłatę odszkodowania staje się bowiem możliwe dopiero jeśli spełnione zostaną negatywne przesłanki określone w art. 94 ust. 1 cytowanej ustawy, tj. jeśli przywrócenie stanu poprzedniego jest nie możliwe lub koszt przywrócenia jest rażąco wyższy od poniesionej szkody.

Strona pozwana nie kwestionowała sposobu naprawienia szkody. Biorąc pod uwagę wnioski wypływające z opinii biegłego sądowego J. K., a także fakt, że nieruchomość powodów znajduje się w zasięgu wpływów eksploatacji pozwanej oraz wobec faktu niekwestionowania przez pozwaną sposobu naprawienia szkody - Sąd uznał, że właściwą formą naprawienia szkody będzie wypłata jednorazowego odszkodowania, o którym stanowi art. 95 ust.

1 ustawy Prawo geologiczne i górniczego. Z opinii biegłego sądowego J. K. wynika, że z uwagi na uszkodzenia i ponadnormatywne wychylenie budynków trzeba wykonać rektyfikację oraz prace naprawcze, których koszt jest wyższy niż aktualna wartość odtworzeniowa obiektów, a zatem spełniony został wymóg wynikający z treści art. 95 ust. 1 ustawy Prawo geologiczne i górnicze i dopuszczalne jest odstąpienie od restytucji naturalnej.

Wysokość należnego powodowi odszkodowania została wyliczona w następujący sposób:

budynek mieszkalno – usługowy

- część mieszkalna (W.)

$$187.037,58 \text{ zł} \times 8 \% = 14.963,00 \text{ zł} + 187.037,58 \text{ zł} = \mathbf{202.000,58 \text{ zł}}$$

- część usługowa (W.)

$$136.027,33 \text{ zł} \times 23 \% = 31.286,28 \text{ zł} + 136.027,33 = \mathbf{167.313,61 \text{ zł}}$$
 pomieszczenia piekarni

$$34.217,30 \text{ zł} \times 23 \% = 7.869,97 \text{ zł} + 34.217,30 \text{ zł} = \mathbf{42.087,27 \text{ zł}}$$

garaż dobudowany do piekarni

$$6.570,41 \text{ zł} \times 23 \% = 1.511,19 \text{ zł} + 6.570,41 = \mathbf{8.081,60 \text{ zł}}$$

garaż wbudowanego między piekarnią a budynek mieszkanie – usługowy

$$348,72 \text{ zł} + 23 \% = 80,20 \text{ zł} + 348,72 \text{ zł} = \mathbf{428,92 \text{ zł}}$$

$$\text{razem } 419.911,98 \text{ zł} - 50.000 \text{ zł (wyplacone odszkodowanie)} = 369.911,98 \text{ zł w zaokrągleniu } \mathbf{369.912 \text{ zł.}}$$

Przepisy prawa górniczego z 1994r. stanowią *lex specialis* wobec ogólnych zasad naprawienia szkody sformułowanych w kodeksie cywilnym, w szczególności wyłączają wybór przez poszkodowanego sposobu naprawienia szkody, stosownie do art. 363 § 1 kc. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że chwilą wymagalności roszczenia, którego wysokość zostaje ustalona według cen z chwili orzekania jest dzień wyrokowania. Od chwili ustalenia odszkodowania w konkretnej kwocie można mówić o opóźnieniu się dłużnika z zapłatą odszkodowania określonego według cen z tej chwili i w konsekwencji, dopiero od tej chwili można zasądzić od niego odsetki za opóźnienie (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2009r. I CSK 524/2008 OSNC 2009/D poz. 106 oraz z dnia 7 lipca 2011 r. II CSK 635/2010 i cyt. tam orzecznictwo). Próbę pogodzenia stanowiska o wymagalności roszczenia pieniężnego z chwilą wezwania dłużnika do zapłaty oraz określenia tej wymagalności z chwilą wyrokowania i z tym połączoną chwilę, od której można domagać się odsetek za opóźnienie stanowi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r. I CSK 262/2009. W uzasadnieniu tego orzeczenia, przyjmując jako zasadę wymagalność roszczenia odszkodowawczego w przypadku zobowiązania bezterminowego od wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia i wynikający z tego początek terminu, od którego można obliczać odsetki, za wyjątek od tej zasady uznana została sytuacja, w której pomiędzy dniem wymagalności a dniem wyrokowania doszło do istotnej zmiany wysokości odszkodowania, która zostaje określona przez sąd na chwilę wyrokowania. Stanowisko to zakłada więc rozdzielenie wymagalności i początkowej daty, od której można liczyć odsetki za opóźnienie, motywując to ekonomicznie i według zasad słuszności (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 listopada 2003 r. II CK 235/2002 Monitor Prawniczy 2006/2). Podstawowym argumentem za możliwością określenia wymagalności dopiero wraz z określeniem wysokości odszkodowania w wyroku jest priorytet naprawienia szkód górniczych poprzez przywrócenie do stanu poprzedniego. Dopiero więc wtedy, gdy okaże się w toku postępowania sądowego, że z przyczyn, o których mowa w art. 95 p.g.g. nie może być przywrócony stan poprzedni, tylko naprawienie szkody wymaga zapłacenia odszkodowania pieniężnego można mówić o powstaniu roszczenia o świadczenie pieniężne. Od tej chwili możliwe jest też obliczanie odsetek za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia przez zobowiązanego. Relacja między restytucją naturalną,

a odszkodowaniem pieniężnym ma więc charakter sekwencyjny: roszczenie o zapłatę odszkodowania pieniężnego powstaje dopiero wówczas, gdy przywrócenie do stanu poprzedniego jest niemożliwe lub nadmiernie kosztowne.

Odsetki spełniają nie tylko funkcję waloryzacyjną, ale także odszkodowawczą (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 maja 2000 r. III CKN 823/98; z dnia 16 kwietnia 2009 r. I CSK 524/2008 OSNC 2009/D poz. 106 i z dnia 7 lipca 2011 r. II CSK 635/2010), zatem wraz z kwotą zasądzonego odszkodowania nie mogą przewyższać wysokości wyrządzonej szkody. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 września 2012 r. V CSK 379/2011 wskazał, że „za chwilę wymagalności roszczenia pieniężnego, w przypadku szkód górniczych, uważa się dzień ustalenia jego wysokości przez sąd w wyroku. Przyjęcie stanowiska wskazującego jako chwilę wymagalności roszczenia pieniężnego, w przypadku szkód górniczych, dzień ustalenia jego wysokości przez sąd w wyroku przekonuje dodatkowo z kolejnych przyczyn. Po pierwsze, odpowiada ono istocie wymagalności roszczenia oraz obowiązku naprawienia szkód górniczych na podstawie przepisów prawa górniczego. Po drugie, wymagalność roszczenia jako prawa podmiotowego może dotyczyć tylko żądania przez wierzyciela od dłużnika konkretnego zachowania. Po trzecie, z ekonomicznego punktu widzenia pozwala ono na sprawiedliwsze rozłożenie między stronami ryzyka prowadzenia sporu o naprawienie szkody, zwłaszcza w okolicznościach, kiedy nie wiadomo od początku, czy zasadne będzie przywrócenie do stanu poprzedniego, czy też odszkodowanie pieniężne, a wybór rodzaju świadczenia nie zależy od wierzyciela. Po czwarte, co jest wnioskiem ogólniejszym, w razie uznania wymagalności zobowiązania pieniężnego dłużnika z chwilą wyrokowania unika się, w razie zasądzenia odsetek, że zasądzone odszkodowanie wraz z odsetkami przewyższy wysokość wyrządzonej szkody.”

W piśmie procesowym z dnia 05 sierpnia 2015r. powodowie rozszerzając żądanie pozwu wnieśli o zasądzenie ustawowych odsetek od dnia wyroku i od tej daty zostały one zasądzone.

Mając powyższe ustalenia i rozważania na względzie na podstawie art. 95, 92 ustawy Prawo geologiczne i górnicze z 1994r. w związku art. 435 kc., art. 481 § 1 kc orzeczono jak w sentencji.

Wartość przedmiotu sporu w sprawie rozpoznawanej wynosiła 401.376,67 zł, zaś powództwo zostało uwzględnione do kwoty 369.912,00 zł. Zatem powodowie wygrali sprawę w 92 %.

Na zasadzie art. 98 kpc Sąd zasądził od pozwanej jako strony przegrywającej proces na rzecz powodów będących współuczestnikami materialnymi kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, które obejmuje wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego adwokatem zgodnie z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez z urzędu.

Zgodnie z art. 96 ust. pkt 12 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005r. (Dz. U. z 2014r. , poz. 1025 z późniejszymi zmianami) strona dochodząca naprawienia szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, o których mowa w dziale V ustawy z dnia 4 lutego 1994r. - Prawo geologiczne i górnicze nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych. Mając powyższe na względzie, na podstawie na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych kosztami sądowymi obejmującymi opłatę sądową w kwocie 18.496 zł - Sąd obciążył pozwaną - jako stronę przegrywającą sprawę.

R., dnia 30 listopada 2015r. SSO Katarzyna Banko